

елементи і предмети ведення (коло тих об'єктів, дій, на які розповсюджуються повноваження); права і обов'язки, повноваження органу або особи; відповідність поставленим цілям, завданням і функціям.

Автор погоджується з думкою М. Васильєвої про зв'язок між поняттями «компетентність» і «професіоналізм», що логічно приводить до поняття «професійна компетентність», яка є інтегральною характеристикою ділових і особистісних якостей фахівця, яка відображає рівень знань і вмінь, досвід, що є достатнім для здійснення мети певного роду діяльності, а також його моральну позицію (Васильєва М. П. Основи педагогічної деонтології: навч. Посіб. / М. П. Васильєва. – Х.: Нове слово, 2003. – С.178).

Тож професійна компетентність включає в себе не тільки уявлення про кваліфікацію, компонентами якої є, на думку К. Абульханової-Славської, Л. Лаптева, В. Славтьоніна, знання (логічна інформація про навколишній світ людини, зафіксована в її свідомості; вміння (психічні утворення, які полягають у засвоєнні людиною способів і навичок діяльності); навички (дії, сформовані в процесі повторення й доведені до автоматизму; професійна позиція (система сформованих установок і орієнтацій, ставлень, оцінок внутрішнього та навколишнього досвіду, реальності й перспектив, а також домагань, які визначають характер дій, поведінки; індивідуально-психологічні особливості людини (поєднання різних структурно-функціональних компонентів психіки, які визначають індивідуальний стиль діяльності, поведінки й виявляються в якостях особистості), а й соціально-комунікативні та індивідуальні здібності, які забезпечують самостійність професійної діяльності.

На сьогоднішній день мова йде про підготовку у вищій школі спеціалістів, які повинні мати високу фахову підготовку в галузі юриспруденції, а для цього формувати у них певні уміння, що формуються під час навчання, праці і різних обставин. Тож система підготовки майбутніх спеціалістів у юридичних вузах повинна спрямовуватись на теорію і практику майбутньої професійної діяльності, що в подальшому впливатиме на добросовісне виконання ними службових обов'язків. Йдеться про відпрацювання механізмів тестування випускників вишу відповідно до можливих початкових посад, які вони обійматимуть як компетентні фахівці.

Фірсенко М. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри юридичної психології та журналістики*

СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЖУ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ЧИТАЧА У ЕСЕЇСТИЦІ Ю. АНДРУХОВИЧА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЗБІРКИ «ДИЯВОЛ ХОВАЄТЬСЯ В СИРІ»)

Загальновідомий той факт, що ефективність публіцистичного впливу значною мірою залежить від того, наскільки правдиво та художньо переконливо зображена сучасна людина. Це підтверджує багаторічний досвід української публіцистики, найкращі досягнення якої необхідно розвивати і в нових «інформаційних» умовах. Практично дієве формування суспільної думки забезпечується тоді, коли соціальні процеси зображують-

ся не як абстрактні категорії, а у кипінні життя, у розвиткові й взаємодії людських історій, коли соціальні закономірності олюднюються, отримують індивідуальне втілення, а індивідуальність – характерологічне обґрунтування.

Ресурси впливу на читача засобами художньої публіцистики очевидні: головне – правильний вибір героя. Так, публіцистичний персонаж як емоційно просвітлена думка активно впливає на аудиторію, спонукаючи її до активної співпраці; персонаж як узагальнена картина дійсності значно розширює можливості смислового збагнення дійсності; персонаж як система знаків, як певний код, створюючи певну модель навколишнього світу, інтелектуально збагачує аудиторію уявленнями про естетичні можливості відтворення дійсності. Повною мірою цими ресурсами користується відомий публіцист сучасності Юрій Андрухович.

«Авторський персонаж, тобто персонаж, створений певним автором, завжди збірний; у ньому поєднуються риси індивідуальні і типові. При цьому індивідуальність кожного персонажа можна розглядати подвійно. Як правило, в персонажі відображені індивідуальні риси прототипу (прототипів), що послужив поштовхом, творчим імпульсом для роботи автора. Проте набагато сильніше в персонажі відбивається індивідуальність самого автора» (Стюфляєва М. И. Человек в публицистике (методы изображения и исследования) / М. Стюфляева. – Воронеж. – 1989. – 66 с.). В публіцистиці Ю. Андруховича це відбувається особливо наочно. Головні герої його есеїв – переважно письменники, літератори, філософи, науковці, себто, люди, близькі письменникові або за фахом, або за світоглядом.

У створенні персонажів Ю. Андруховича провідну роль відіграє мова письменника, яка є гармонійним і досить своєрідним поєднанням різних стилів. Сам автор неодноразово зауважує на ролі мови у його особистому житті: «Я ховаюся в мові, як у політичній притулок. Він мало нагадує вежу, а надто зі слонової кістки – це радше недобудована хистка халабуда, отже, не їй мене захищати, а навпаки. Все, що я можу видобути на її захист, це її ж такі власні ресурси, а моя справа – віднаходити їх у ній самій і шматочок за шматочком видовжувати їй майбутнє. Гадаю, що маючи одне одного, ми ще трохи протримасмося» (Андрухович Ю. І. Диявол ховається в сирі / Ю. Андрухович. – К., 2006. – 75 с.); «Ця любов (до мови) дивна і тому висуває передумови. Справжня любов завжди ультимативна. Справжня любов – це найчастіше пістолет, приставлений до скроні» (Там само. – С. 72).

У створенні своїх персонажів письменник використовує безліч прийомів. Окрім відомих у літературознавстві, він привносить багато нового й неочікуваного. Поява кожного з персонажів жорстко зумовлена і виконує власну специфічну функцію.

Всі герої представлені якомога об'єктивніше, хоча й жанр есе передбачає долю суб'єктивізму. Очевидно, за мету покладено створити їх, наскільки це можливо, максимально схожими на живих людей. Тобто, автор зовсім не намагається створити ікону, навпаки, в персонажах збірки читач повинний впізнати когось, кого б він запросто зміг би зустріти на вулиці, сусіда, шкільного товариша, роботодавця, мабуть, навіть, саме себе.

Серед прийомів зображення персонажів варто зупинитися на двох загальних і найбільш поширених. Перший з них – це лексика героя. Автор намагається уникати всіляких неологізмів, суржику тощо наскільки це можливо, бо бореться зберегти чисто-

ту мови. Але психологічні характеристики героїв розкриваються саме через синтаксичні конструкції речень (від найпростіших до складних). Іноді на тлі звичайного речення з'являються нехарактерні і неуживані в поданому контексті фразеологізми. Тексти Ю. Андруховича наповнені безліччю алюзій, прихованих цитат тощо.

Другий прийом – діалогічне існування персонажа у тексті. Характер такого діалогу як правило носить полемічний характер.

Цікавим постає і авторська позиція щодо героїв есеїв. Намагання зберегти максимальну об'єктивність не поширюються на власне ставлення до кожного з них. Однак те, що в збірці відсутні виключно позитивні, або виключно негативні герої, скоріш за все свідчить про таку спробу залишатися справедливим, як і повинно бути творцю.

Автор відкрито схвалює тих героїв, яким симпатизує, але із негативними поводить значно тонше. Він або тонко іронізує із них, або відводить для них таку обмаль тексту, що їх роль і вчинки безперечно визнаються такими, що не заслуговують на нашу увагу. Слід також зупинитися на тоні, який бере письменник, вводячи в сюжет негативного героя. Автор у коротеньких речень, тезисне і без жодних емоцій висуває свої звинувачення, викриваючи вчинки жертви.

Однією з найбільш цінних вад для письменника є так звана «справжність». Отже, критерій «справжності / штучності» фігурує майже в кожному з есеїв письменника. «Справжність» – це такий комплекс характеристик, що включає у себе і щирість, і сміливість говорити правду, і свободу в усіх її проявах.

Отже, введення певного персонажа дозволяє авторові зобразити проблему якомога яскравіше. Проблема, так би мовити, «оживає», перестає бути далекою абстракцією, отримує конкретні форм і межі. Відтак персонаж у публіцистиці Ю. Андруховича виступає тим самим інструментом, за допомогою якого письменник викриває проблеми сучасності, залучає читачів до їх обговорення, стає активним засобом впливу. Герой творів Ю. Андруховича – наочна демонстраційна модель сучасності у всіх її проявах.

Ануфрієва Н. Д.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри юридичної психології та журналістики*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ ДО УСПІШНОГО ВИСТУПУ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ

Оскільки публічні виступи майбутніх правознавців орієнтовані перш за все на судові промови, питання « про що» говорити не виникає. Справа судових промов – обвинувачення або виправдання. Але звернення промовців до того чи іншого фрагменту дійсності все-таки типологізовані. І типологія ця базується на такій категорії, як інтерес (лат. – важливо). Існують такі види інтересу, як суспільний, груповий та індивідуальний. Тому звертання до будь-якої теми завжди мотивується (і повинно мотивуватися) суспільним інтересом.

Виступаючи в процесі судового розгляду, його учасники прагнуть вплинути на розум і почуття слухачів, примушуючи аудиторію погодитися з їхньою думкою. Най-